

Układy programowalne

Wykład PTC

Zima 2020/21

8.01.2021

Klasyfikacja cyfrowych układów scalonych

- **Układy standardowe** (standard logic integrated circuits IC) wiele typów obudowanych scalonych układów, każdy typ układu realizuje **określony zakres standardowych funkcji**, dla którego został zaprojektowany, konieczność łączenia (obwód drukowany) tych układów w celu implementacji zaawansowanych złożonych/specyficznych funkcji projektowanego układu cyfrowego. Przykłady to: multiplexer, rejestru, sumator, procesor.

Klasyfikacja cyfrowych układów scalonych

- **Układ cyfrowy ASIC (Application Specific Integrated Circuit)** układy scalone celowo przygotowane do nietypowych zastosowań, zakres funkcji dla układu typu ISIC jest zdefiniowany przez końcowego użytkownika, a nie producenta. ISIC są wykonane przez producenta układów scalonych na zamówienie. Możliwe, że ISIC jest wykonany na potrzeby jednej firmy lub jednego urządzenia realizującego bardzo specyficzne funkcje.

Klasyfikacja cyfrowych układów scalonych

- **Układ cyfrowy PLD (Programmable Logic Devices)** obudowany układ scalony, którego właściwości funkcjonalne mogą być zdefiniowane przez końcowego użytkownika, który może samodzielnie implementować (przez zaprogramowanie) w strukturze PLD opracowany przez siebie projekt wyspecjalizowanego układu cyfrowego

Klasyfikacja układów ASIC

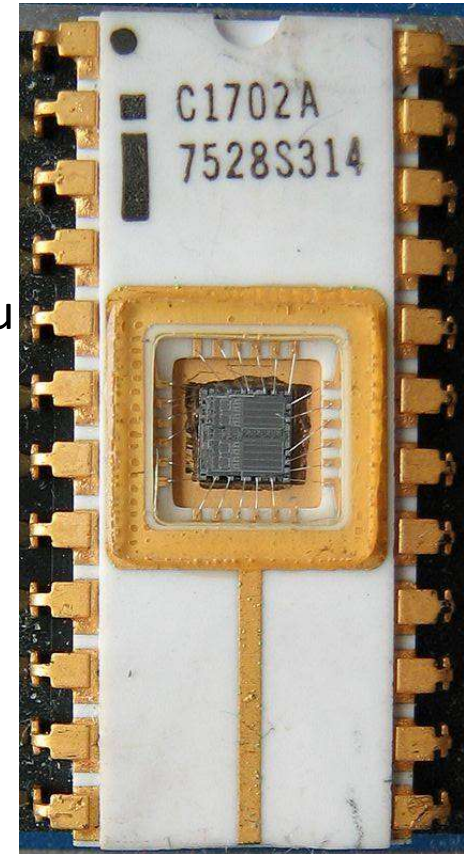
Układy powstające przy wykorzystaniu typowych elementów (półproduktów):

- **Oparte na matrycy bramek (Gate Array)** – baza to przygotowane wcześniej półprzewodnikowe **bramki logiczne w formie matrycy**; w zależności od potrzeb zamawiającego pomiędzy bramkami określa się i wykonuje połączenia. Szybka technologia, słabe upakowanie, niski koszt przygotowania.
- **Oparte na komórkach standardowych (Standard Cel)** komórki standardowe to grupy tranzystorów realizujące typowe (również złożone funkcje) np. rejestry, sumatory. Zamawiający określa przy pomocy edytora schematów używane standardowe komórki, a producent przeprowadza niezbędne prace technologiczne dla wykonania IC.

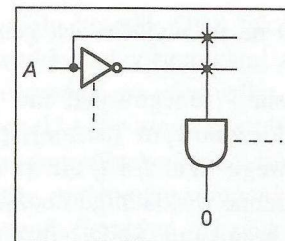
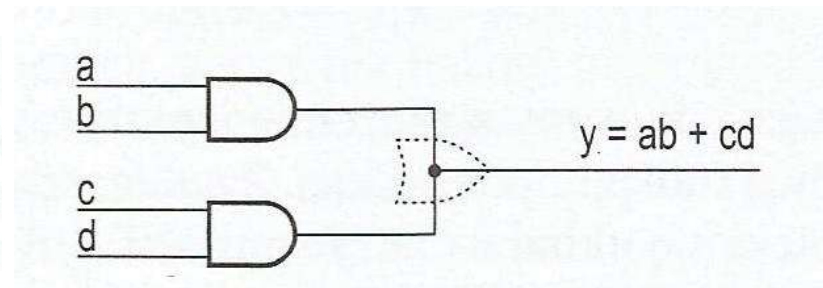
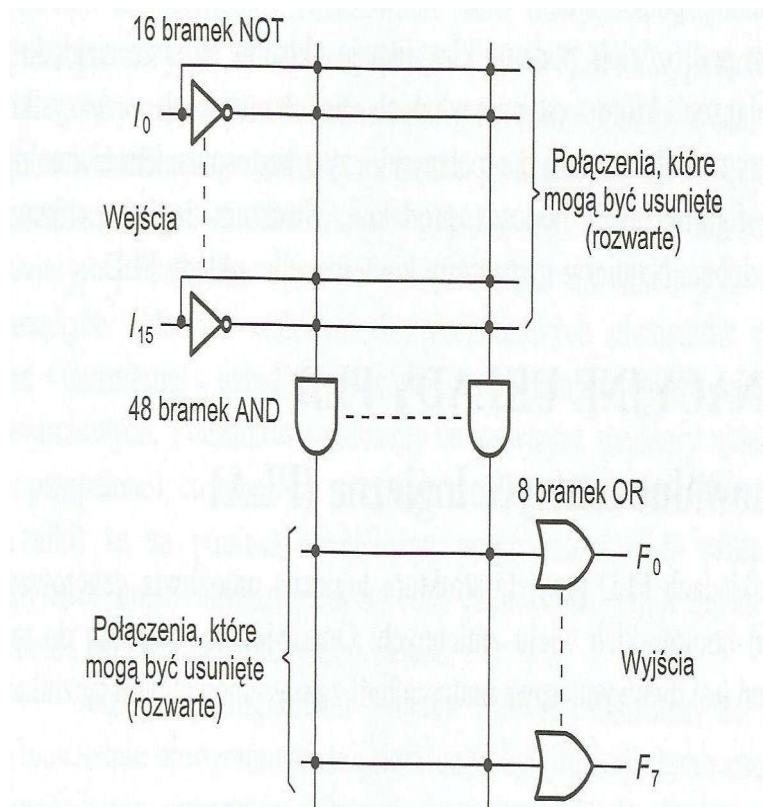
Full Custom - IC zaprojektowane i wykonane przez producenta w pełnym cyklu technologicznym układów scalonych dla realizacji określonych przez zamawiającego funkcji. Każdy element logiczny jest projektowany i optymalizowany, struktura o największym upakowaniu, prędkości i minimalnej mocy. Wysokie koszty.

Układy programowalne PLD

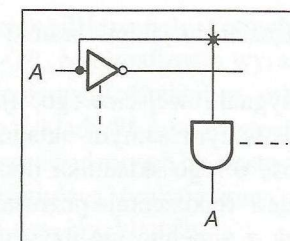
- PROM – elektrycznie programowane przez użytkownika pamięci ROM
- Układy pamięci ROM reprogramowalne –
  - EEPROM – wymazywalne elektrycznie (także pamięć typu **flash**)
  - EPROM – wymazywalne za pomocą światła UV
- **Układy PLA** – (Programmable Logic Array)
  - zbudowane z matrycy bramek iloczynów i matrycy bramek sum
  - możliwość określenia sygnałów wejściowych obu układów bramek – programowanie przez użytkownika.
  - wykorzystanie wyjść z otwartym kolektorem do realizacji „montażowych” sum i iloczynów (zmniejszenie liczby bramek - zamiast bramki zastosowano zwarcie wyjść bramek)

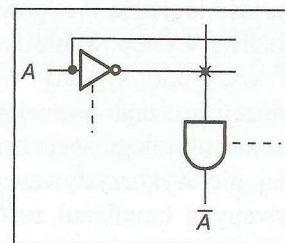
Matryca PLA - struktura i programowanie

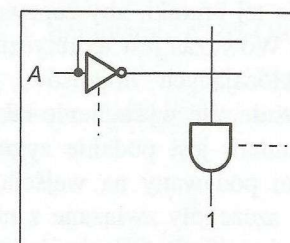
Stan nie zaprogramowany

Wybrano zmienną prostą

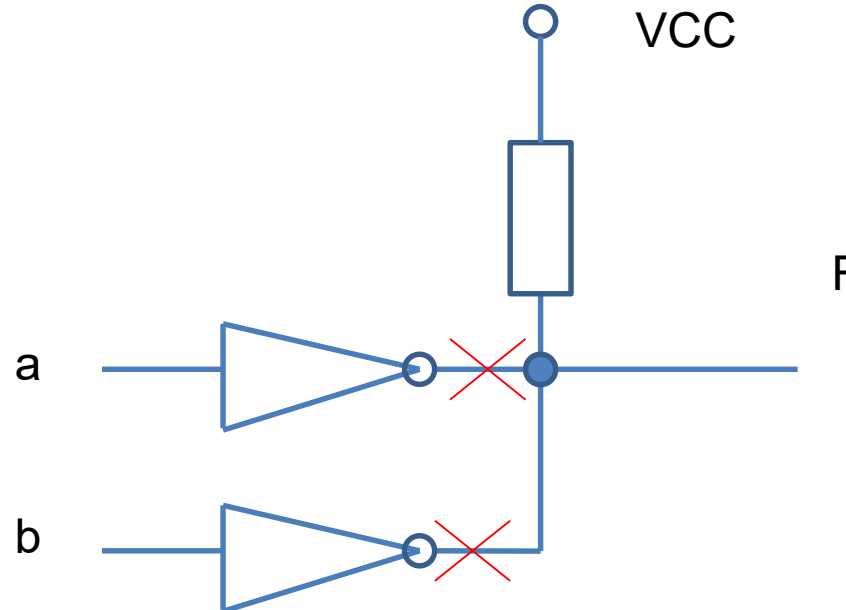

Wybrano zmienną zanegowaną

Nie wybrano żadnej zmiennej

Wykorzystanie wyjścia typu „open collector” - bramka or

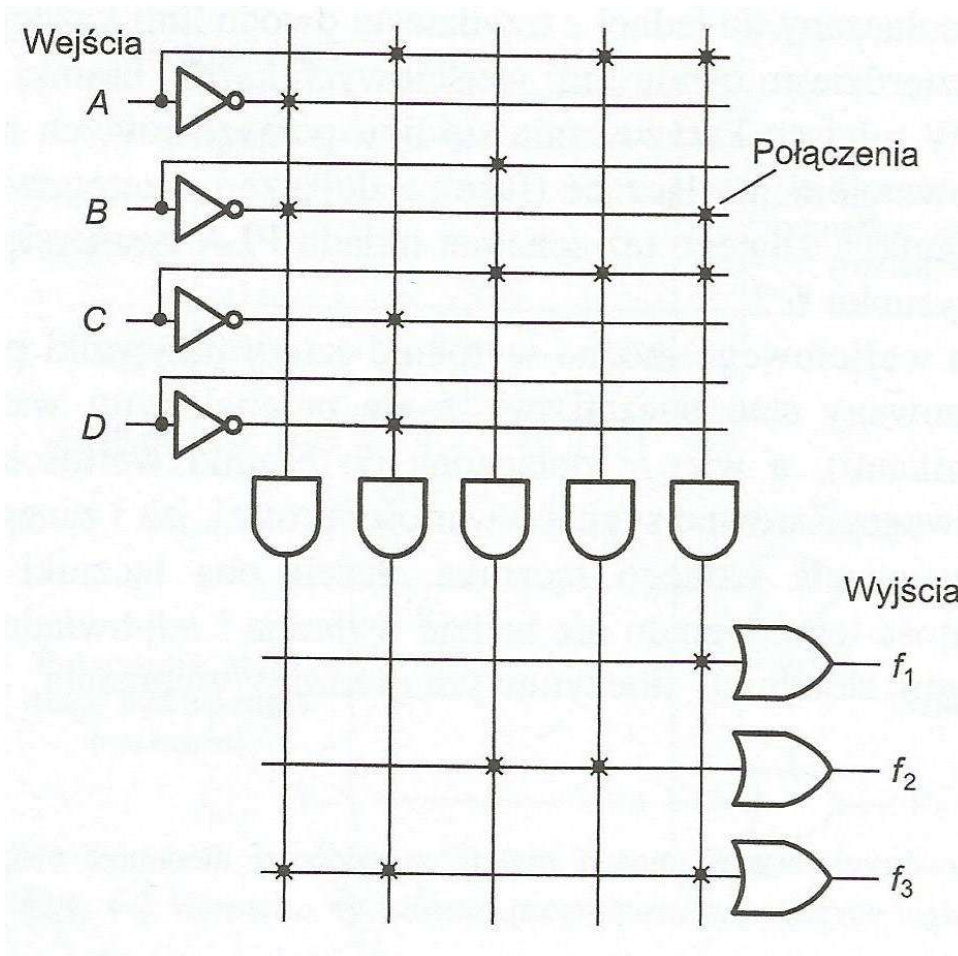
$$F = \text{nie } a \text{ and nie } b = \text{nie } (a \text{ or } b)$$

Połączenie wyjść bramek open collector zastępuje
bramkę sumy

Przy zwartych wyjściach OC dowolna liczba wyjść bramek zwartych z zerem daje stan $F=0$, aby uzyskać $F=1$ konieczna 1 na wszystkich wyjściach zwartych bramek.

PLA zaprogramowany

Zrealizowane funkcje:

$$f_1 = a * b' * c$$

$$f_2 = b * c + a * c$$

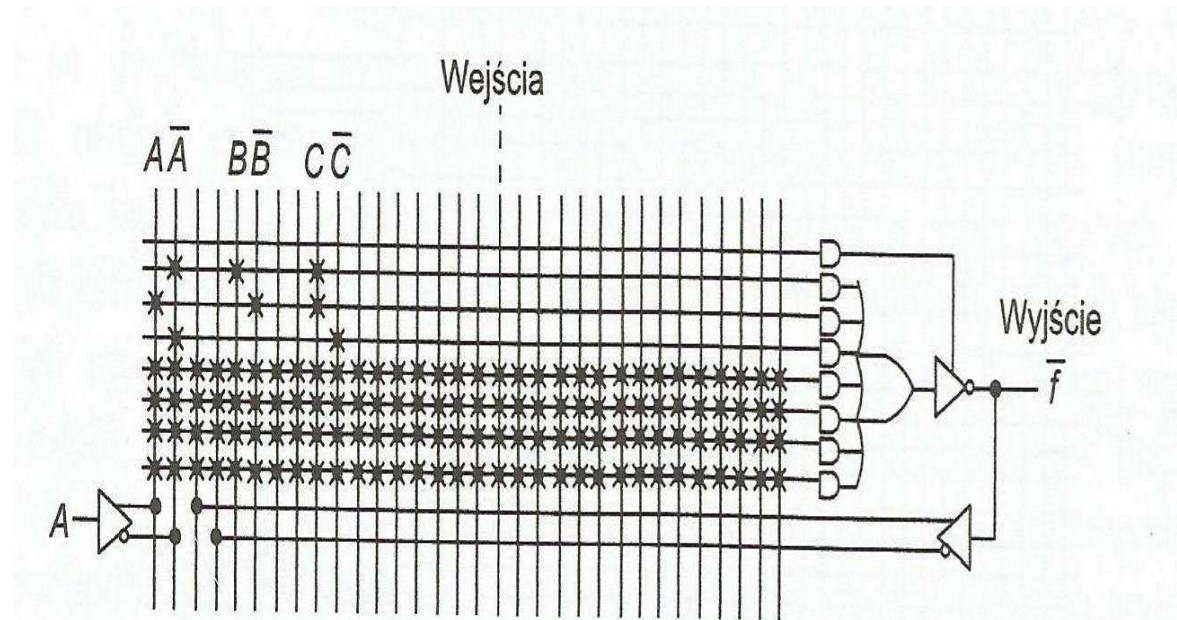
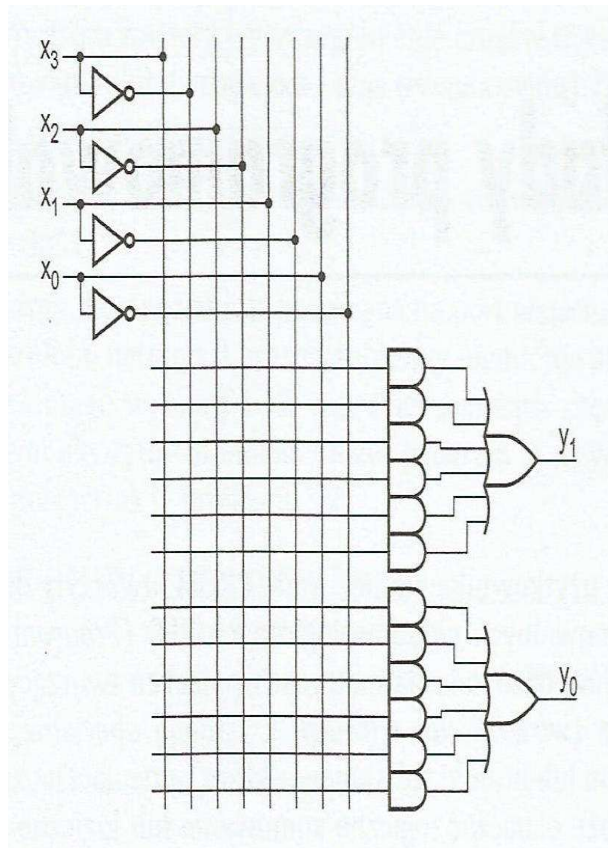
$$f_3 = ?$$

Układy PAL

Brak potrzeby wykorzystania w praktyce możliwości struktur układów PLA prowadzi do prostszych realizacji PLD – układów PAL (Programmable Array Logic) – posiadają:

- bramki OR o ustalonej liczbie wejść
- bramki AND o programowanej liczbie wejść (wykorzystanie sygnałów zewnętrznych lub wewnętrznych)
- każda bramka AND powiązana z jedną bramką OR
- Nazwy: np. GAL 16V8 pierwsza liczba to liczba wyprowadzeń wej/wyj, druga liczba wyjść

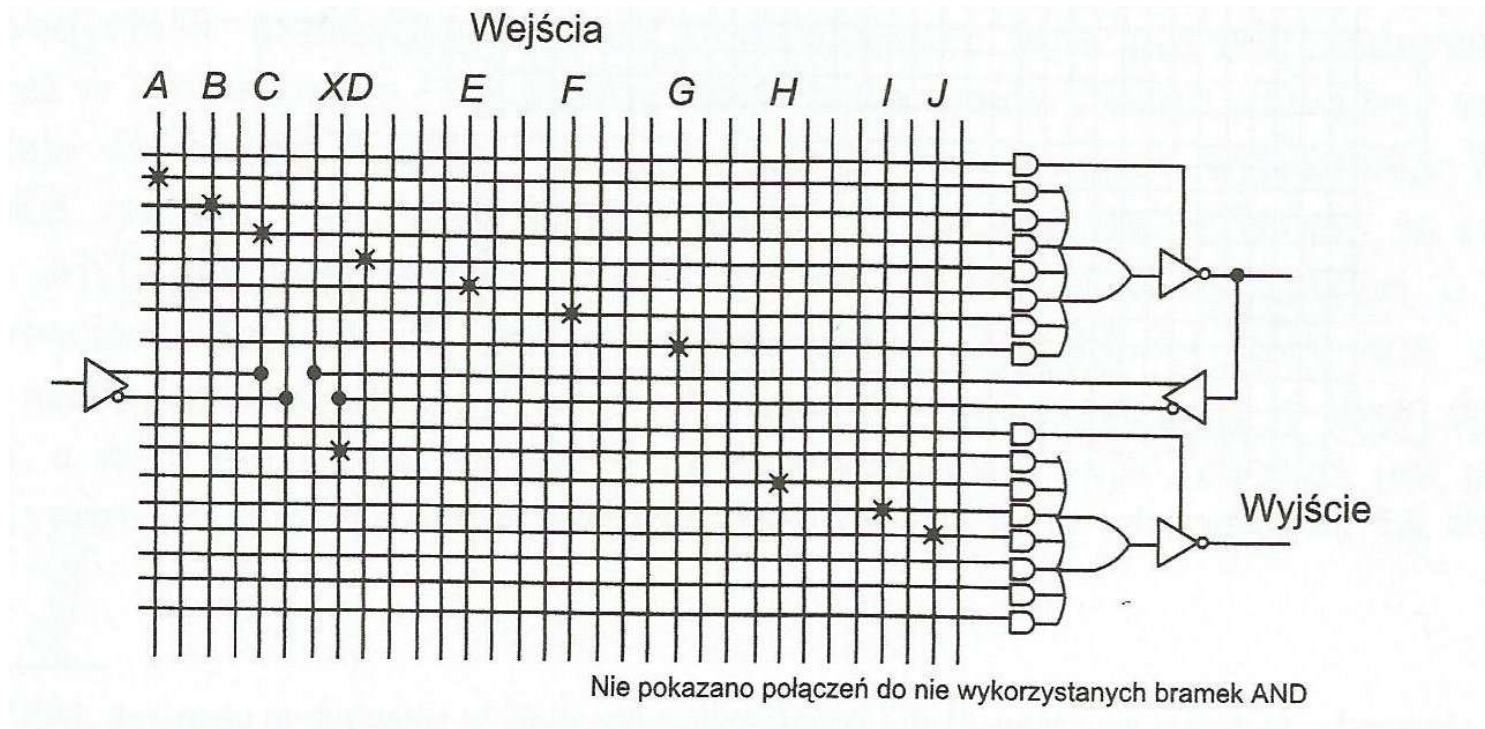
PAL STRUKTURA i zastosowanie

Implementacja funkcji $f' = A'BC + AB'C + A'C'$ w układzie PAL

Struktura PAL z dwoma wyjściami,
bramki OR 6 wejściowe.

Zastosowanie PAL

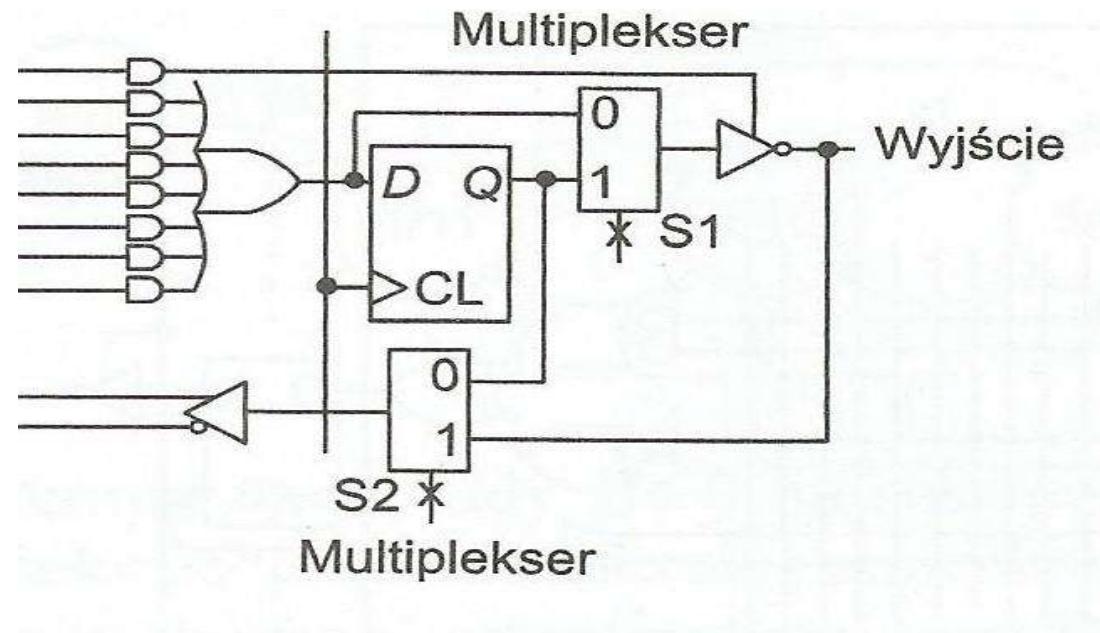
Implementacja wielopoziomowego wyrażenia sumacyjnego w układzie PAL, bufory trójstanowe bramek wyjściowych są otwarte.

Rodzaje układów PAL

- Sprzężenie zwrotne – układy asynchroniczne
- Wejścia-wyjścia
- Rejestry synchroniczne – automaty synchroniczne
- Rejestry z programowanym sygnałem zegara
- Rozbudowa układów PAL w kierunku bardziej złożonych jakościowo i ilościowo:
  - Układów CPLD (complex ...) – elementy programowane – komórki logiczne
  - Układów FPGA (Field_Programmable Gate Array) – złożone strukturalnie makrokomórki

Makrokomórka PAL

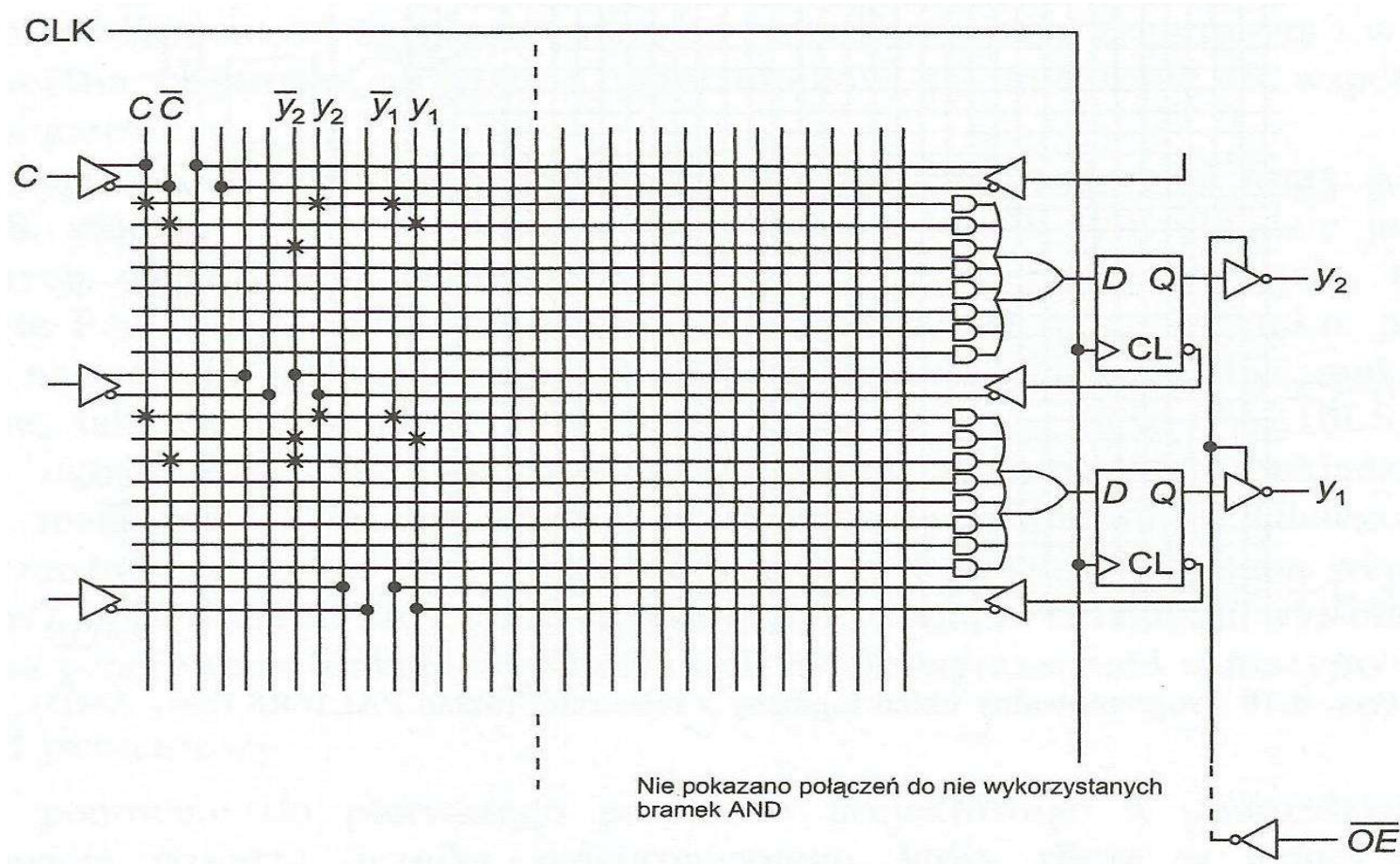

S1 decyduje o charakterze wyjścia – kombinacyjny lub sekwencyjny

Bufor wyjściowy decyduje o charakterze wyprowadzenia – wejście lub wyjście

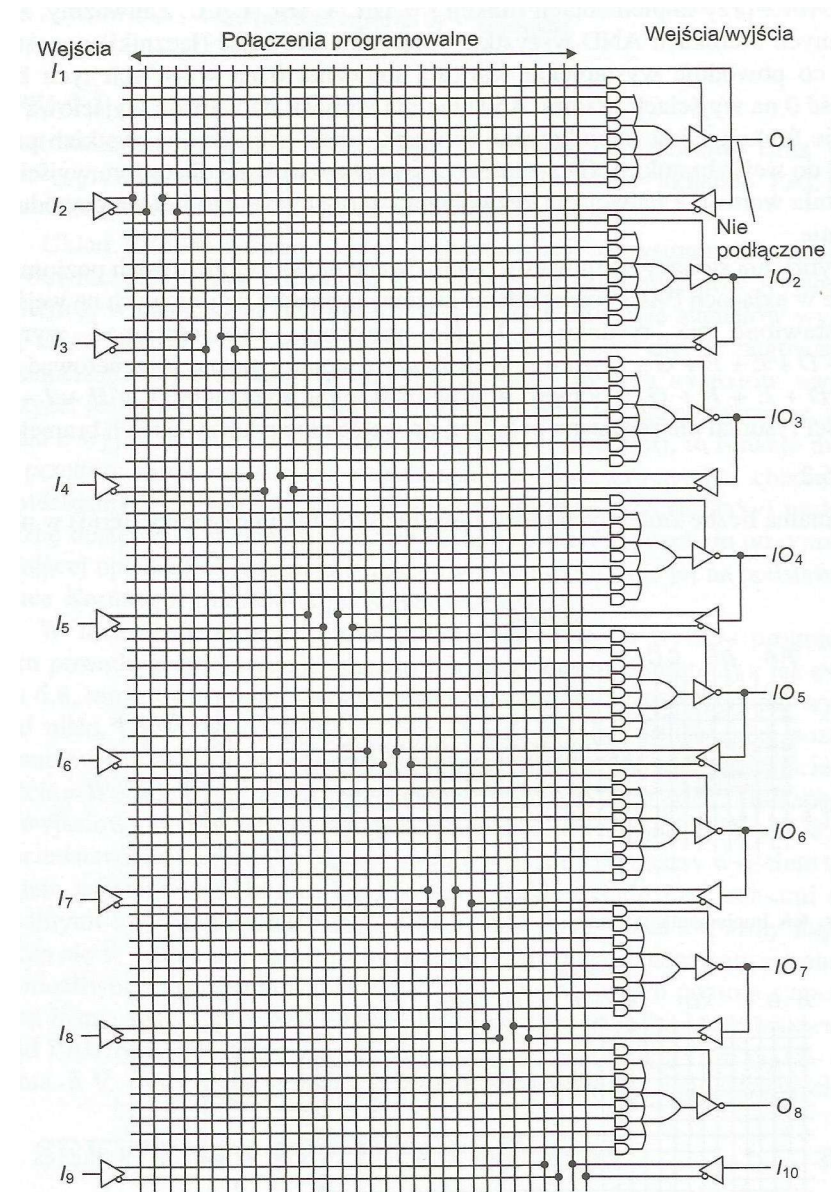
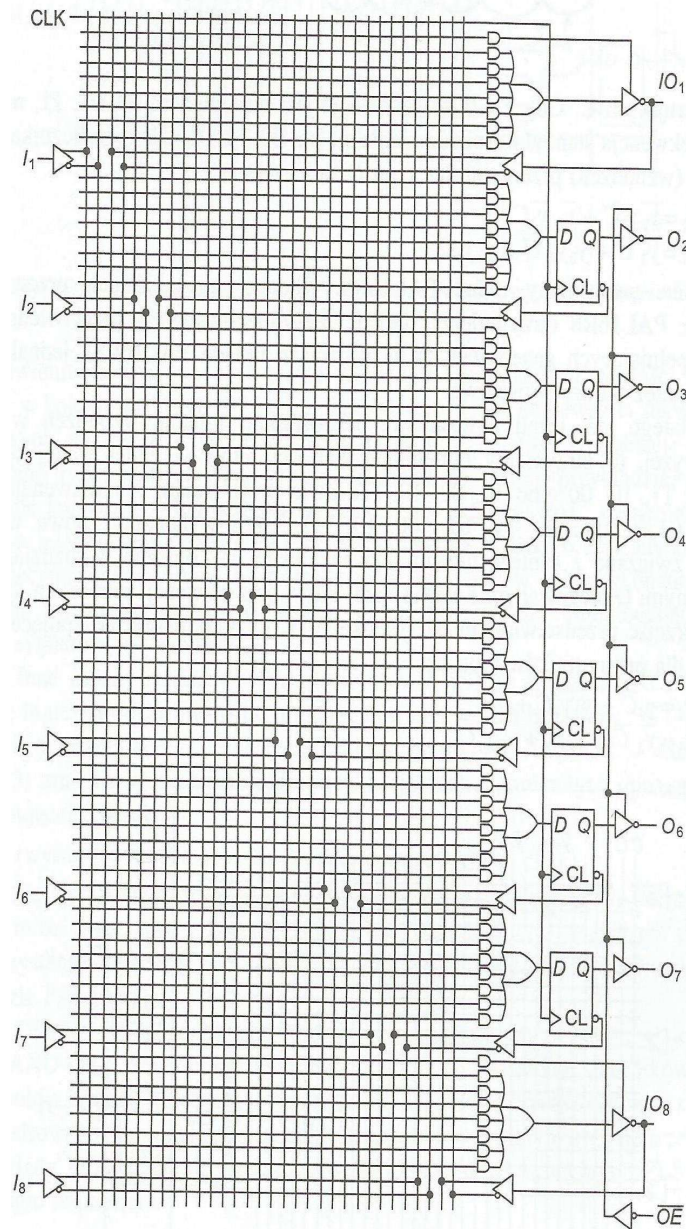
S2 decyduje o sygnale sprzężenia zwrotnego

Implementacja licznika w PAL

Przykłady PAL

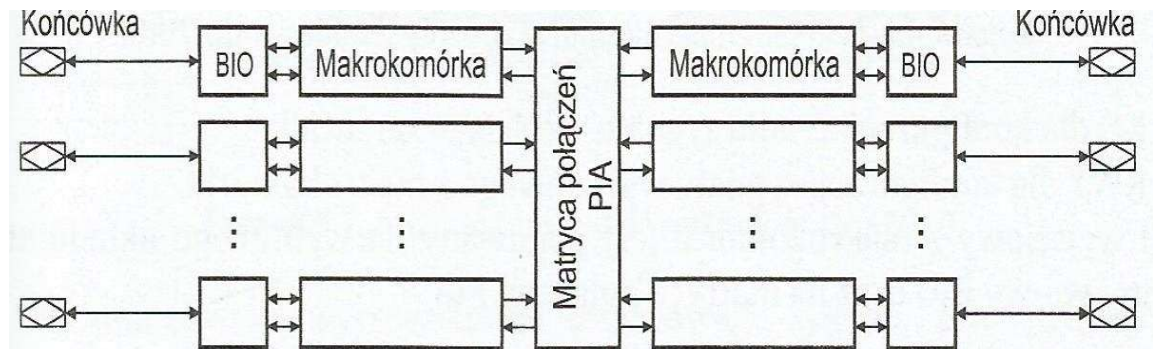

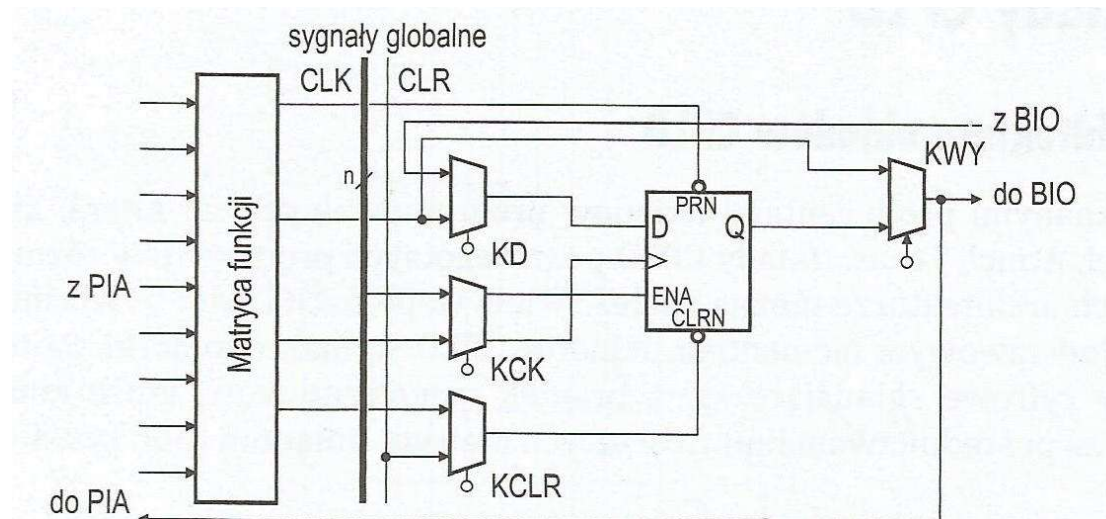
Układy logiczne typu CPLD

- Matryca połączeń PIA (Programmable Interconnect Array) umożliwia dostęp do sygnałów generowanych, wejściowych, wyjściowych
- Bloki wej/wyj BIO
- Makrokomórka
  - programowalna matryca funkcji boolowskich
  - układ konfiguracji źródła sygnału wejścia przerzutnika
  - układ konfiguracji sygnału wyjściowego z makrokomórki
  - układy konfiguracji źródeł sygnałów sterujących clk, clr, enable
- Możliwość zapamiętania konfiguracji układu CPLD w EEPROM (elektrycznie wymazywalnej pamięci ROM) – jeden bit komórki pamięci odzwierciedla stan programowalnego połączenia układu.

Układ logiczny CPLD

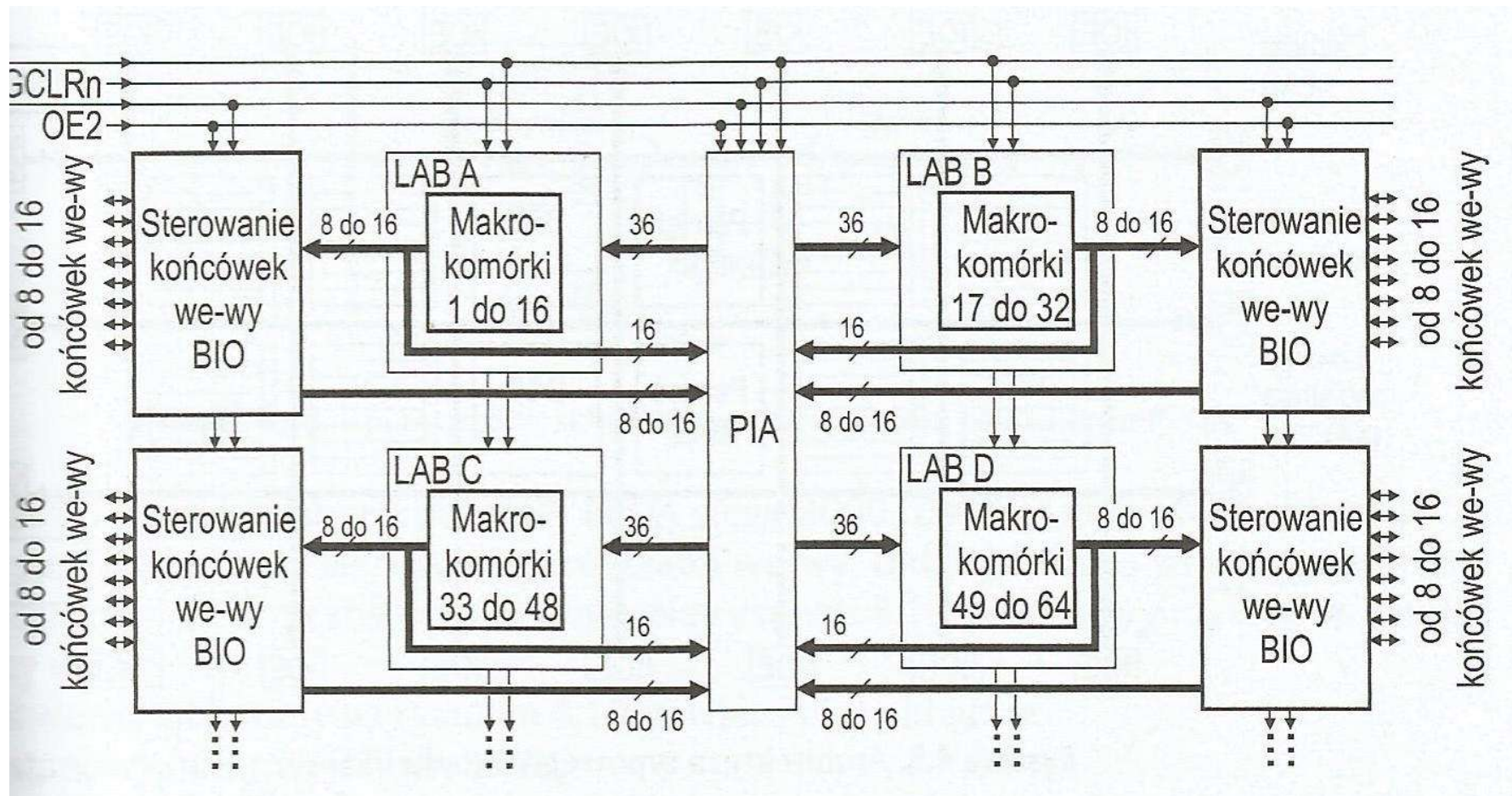

Struktura układu CPLD, BIO- blok wejścia-wyjścia

Struktura makrokomórki CPLD

Układ CPLD – przykład architektury MAX7000

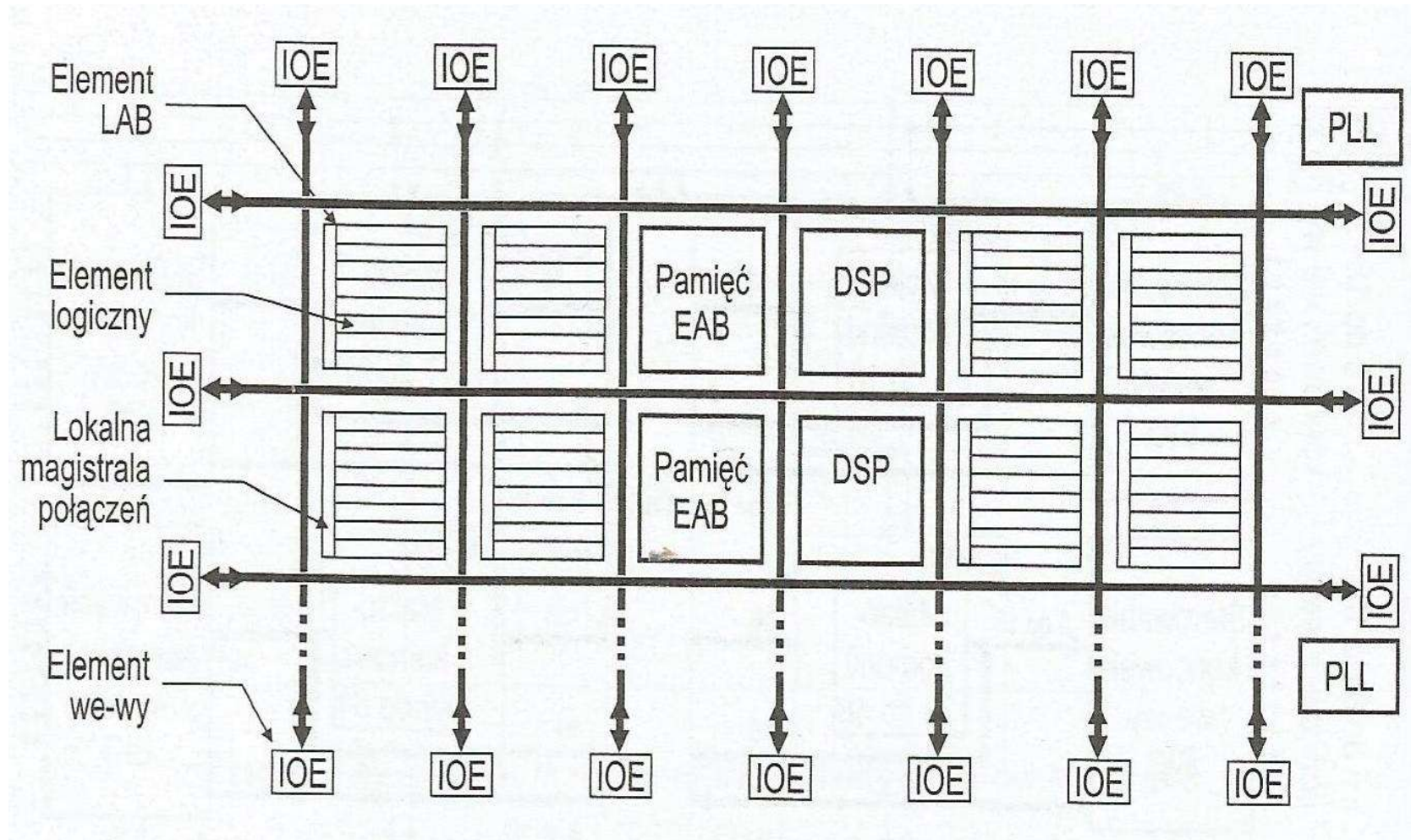
16 makrokomórek tworzy blok LAB (logic array block) w architekturze MAX.

Układy logiczne FPGA

- Wzrost liczby elementów logicznych
- Efektywne rozwiązanie problemu łączenia elementów:
  - Magistrale połączeń międzyblokowych (multitrack interconnection) - wiersze i kolumny konfigurowalnych połączeń (ścieżki dzielone) pomiędzy blokami funkcjonalnymi i elementami wej-wyj IOE
- Bloki funkcjonalne FPGA
  - Matryce (z lokalnymi magistralami) elementów logicznych LE,
  - Układy pamięci EAB,
  - Układy DSP (cyfrowego przetwarzania sygnałów)
  - Konfigurowalne układy mnożące,
  - Układy z pętlami fazowymi PLL – generacja synchronizowanych sygnałów zegarowych o żądanych częstotliwościach,
  - Bloki wyjściowe IOE.

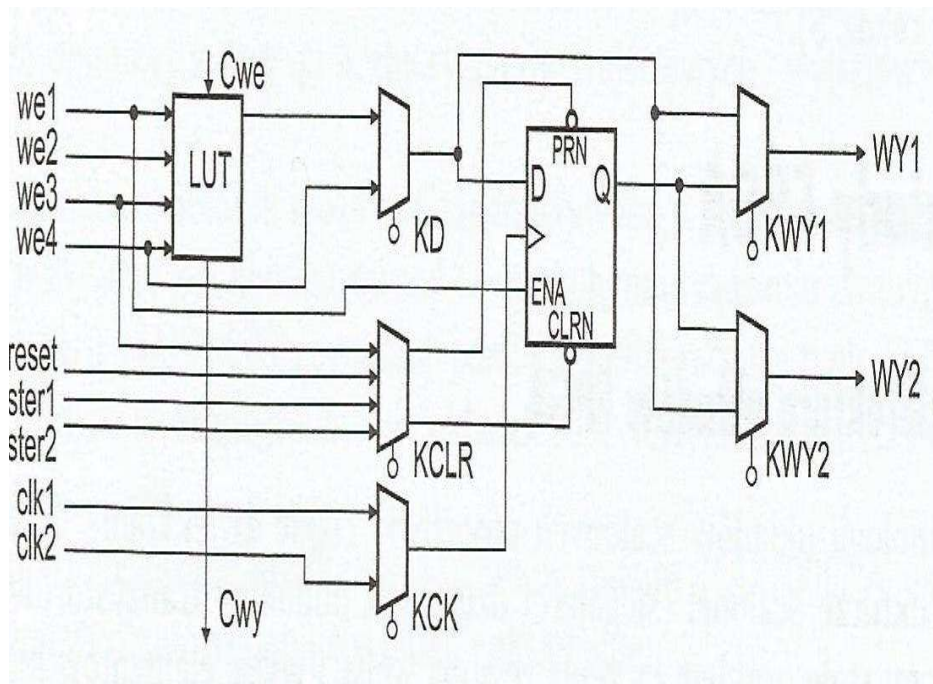

Architektura FPGA

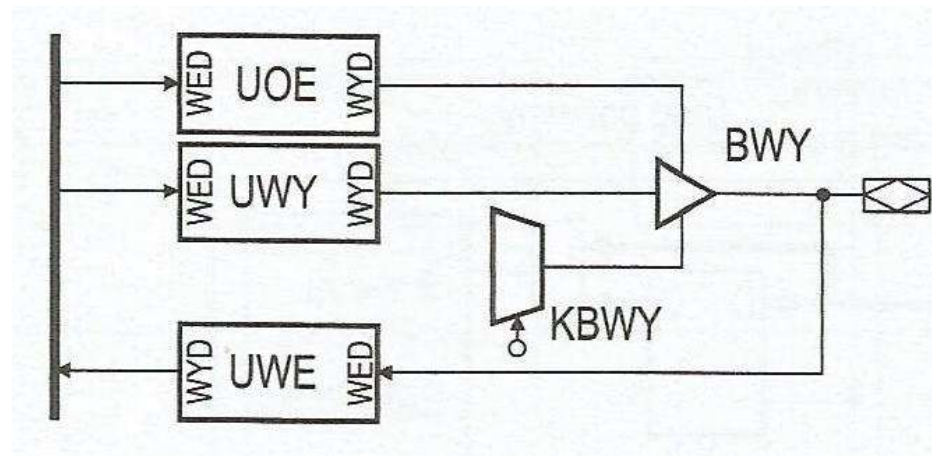
EAB Embedded Array Block – na różne sposoby konfigurowana pamięć

Struktura LE w FPGA

- Pamięć funkcji logicznej **LUT** (look up table) programowalna realizuje dowolne funkcje wejść
- Sygnały przeniesienia Cwy/Cwe
- Układy konfiguracji sygnałów sterujących i danych,
- Wyjścia podłączone do magistrali lokalnego LAB i magistrali połączeń międzyblokowych

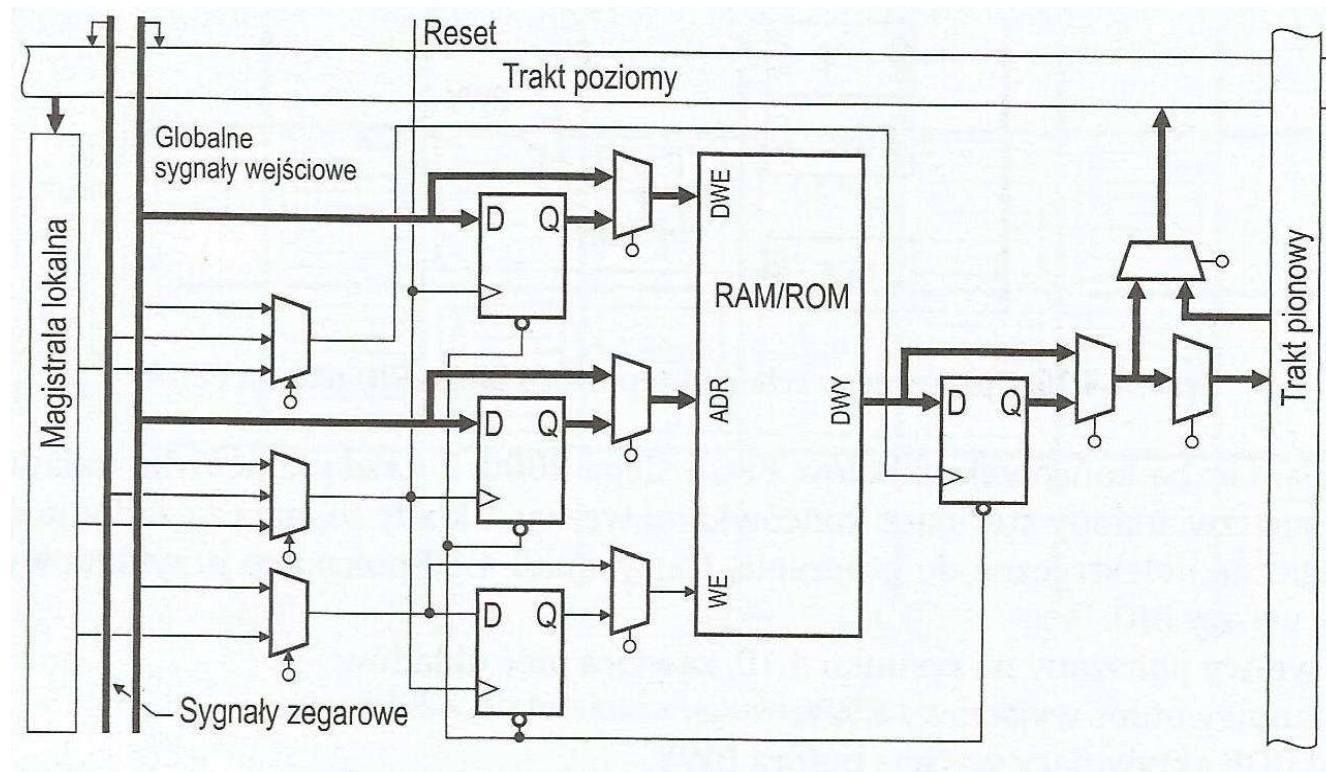
Struktura bloku wyjściowego

KBWY – układ konfiguracji bufora wyjścia
pozwała na dostosowanie bufora do współpracy z
układami: TTL, CMOS, o różnych napięciach
zasilania itp..

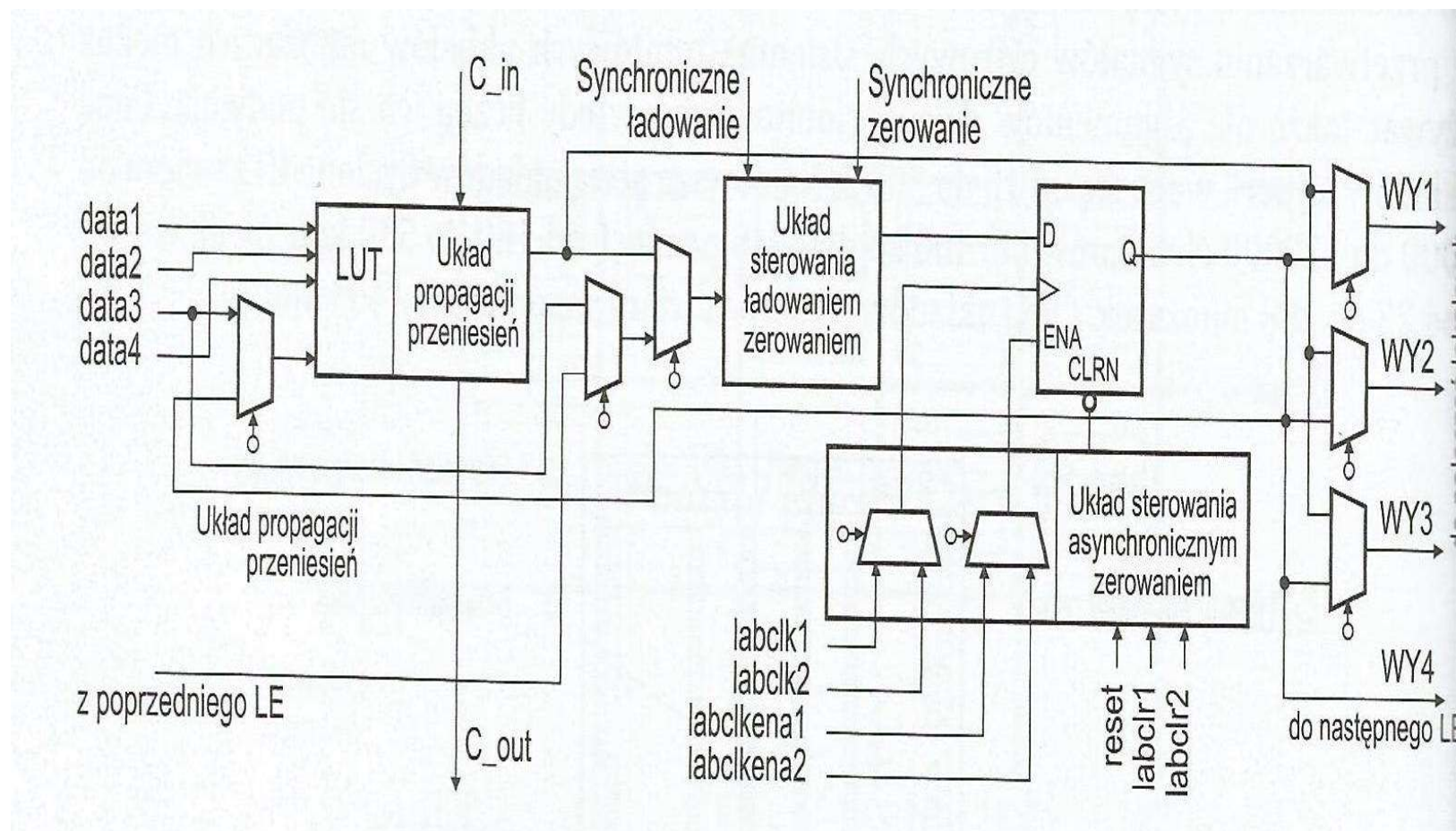
Blok **pamięci** wbudowanej w FPGA

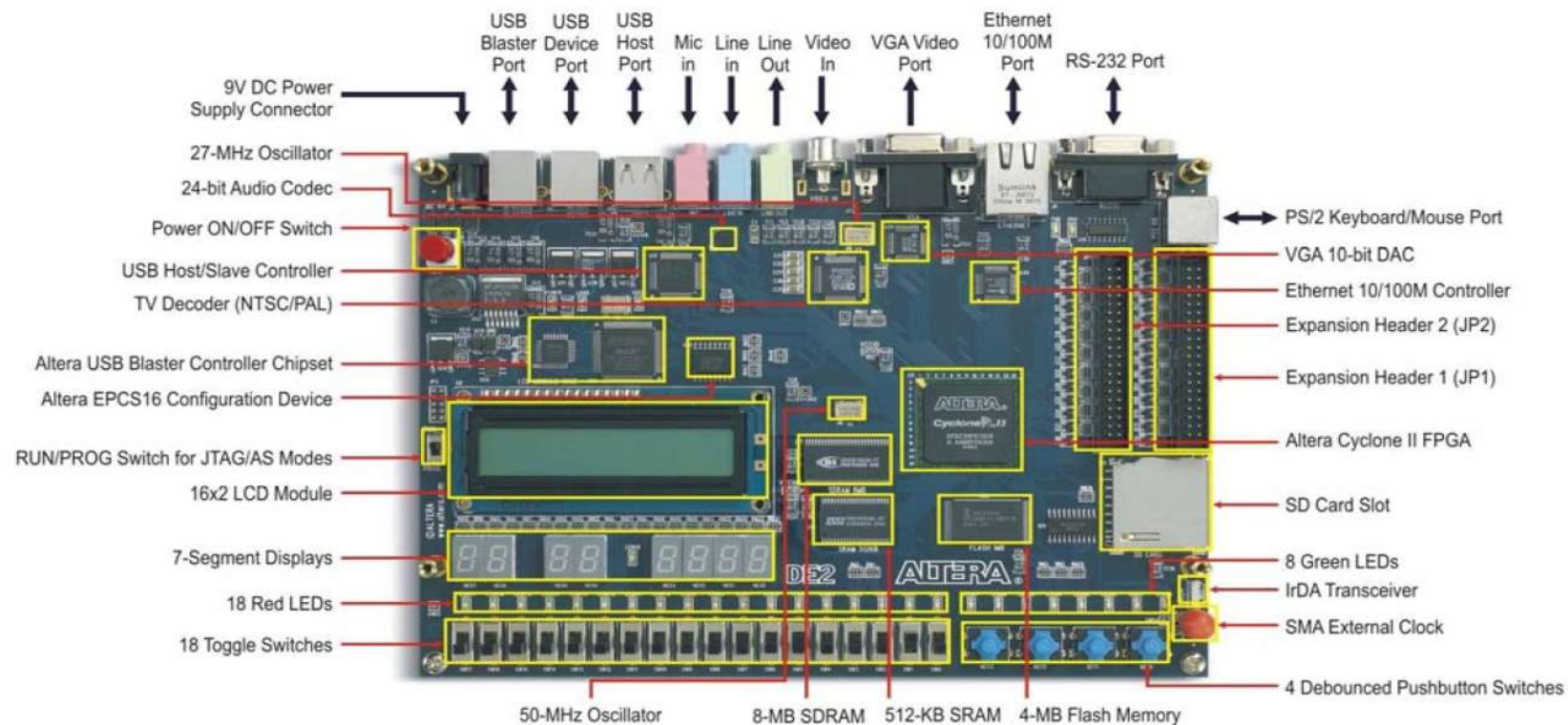

Schemat LE w Cyclone II

35/70 tysięcy LE

DE2 Development and Education Board

Korzystamy również z DE2-70 – podobna struktura, ~2x większy FPGA

Elementy składowe DE2

- **Altera Cyclone® II 2C35 FPGA device**
- Altera Serial Configuration device - EPCS16
- USB Blaster (on board) for programming and user API control; both JTAG and Active Serial
- (AS) programming modes are supported
- 512-Kbyte SRAM
- 8-Mbyte SDRAM
- 4-Mbyte Flash memory (1 Mbyte on some boards)
- SD Card socket
- 4 pushbutton switches
- 18 toggle switches
- 18 red user LEDs
- 9 green user LEDs
- 50-MHz oscillator and 27-MHz oscillator for clock sources
- 24-bit CD-quality audio CODEC with line-in, line-out, and microphone-in jacks
- VGA DAC (10-bit high-speed triple DACs) with VGA-out connector
- TV Decoder (NTSC/PAL) and TV-in connector
- 10/100 Ethernet Controller with a connector
- USB Host/Slave Controller with USB type A and type B connectors
- RS-232 transceiver and 9-pin connector
- PS/2 mouse/keyboard connector
- IrDA transceiver
- Two 40-pin Expansion Headers with diode protection

Schemat blokowy DE2

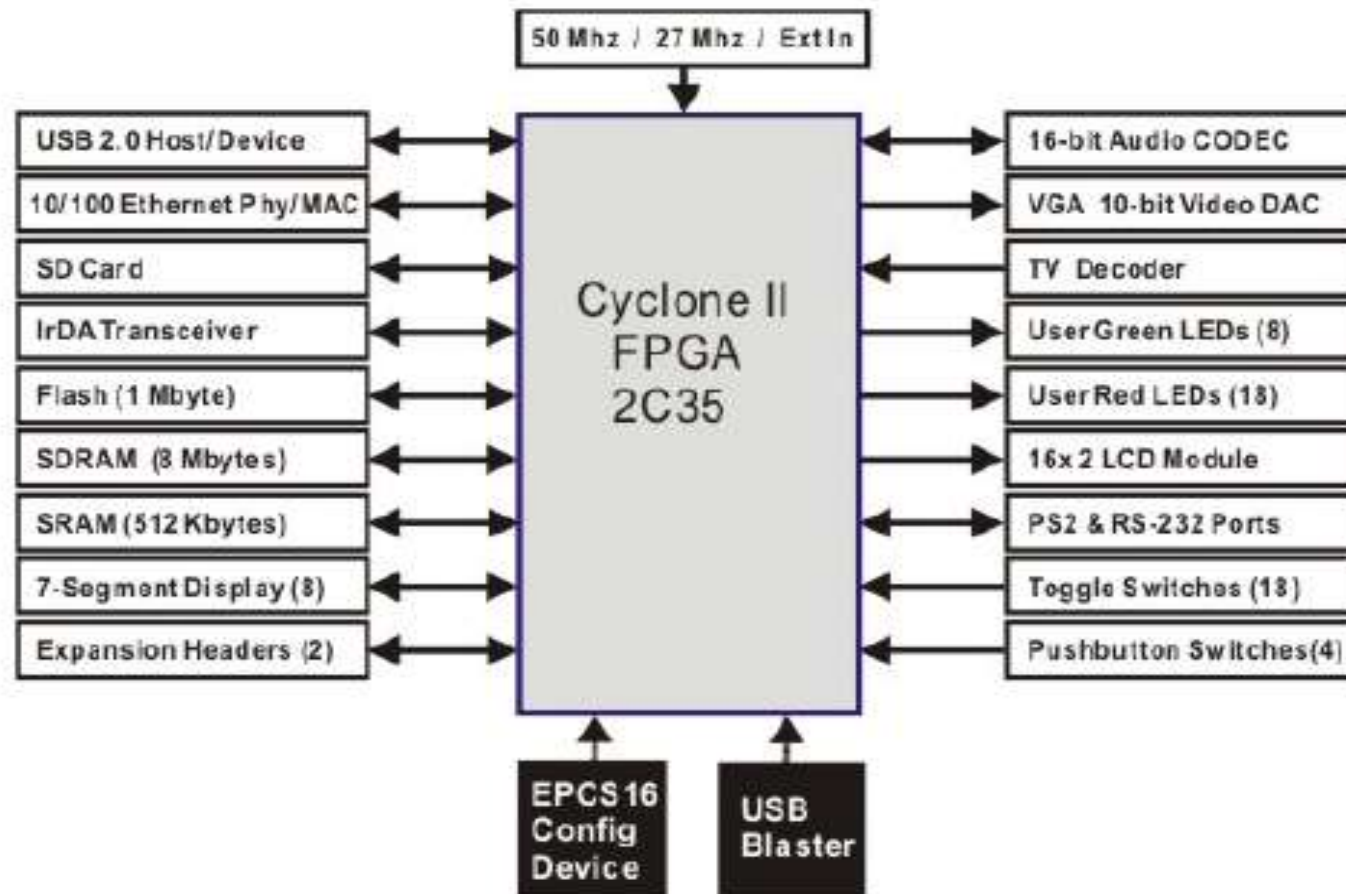

Figure 2.2. Block diagram of the DE2 board.

Parametry Cyclone II 2C35 FPGA

- 33,216 elementów logicznych/ 70 k LE dla 2C70
- 105 bloków pamięci RAM M4K
- 483,840 liczba bitów RAM
- 35 wbudowanych układów mnożących
- 4 pętle sprzężenia fazowego
- 475 wyprowadzeń użytkownika typu I/O
- obudowa z 672 wyprowadzeniami